

DREZDENSKA UMJETNIČKA PRAKSA

RAJ POSMATRANJA

Duboko grmlje. Dragi Bog vidi sve.
Dragi Bog? Ko vjeruje još u njega,
rekla je ona kad smo čučnuli dolje
i ja s jednim istraživačkim štapićem,
au, boli li to?, dodirnuo njenu unutrašnjost.
Jedno nježno uokvireno mjehurasto crvenilo.
Najdublja zagonetna tačka svjetske istorije.
Štaviše, i štapić je potom mirisao.
A k tome i jedan pijetao počeo da kukuriče
dok nije dostigao najvišu tačku kreštanja
i našu svijetlozelenu lisnatu šupljinu
u curkavom svjetlu u teško zlato zamrzao;
a iznad nas je, kao da Bog ipak zagleda,
stršila neka sjenka: Oslušni, moja majka.
Svijenih koljena, koračajući bez zastoja,
pognuta naprijed, držeći buket po strani,
vidjela nas je unutra s ozbiljnim naočarima:
Šta li to činite tu dolje u grmlju –
amo te se, svinje jedne! – Ah, šmugnuli smo
pored nje, kao da se nikad nismo
vidjeli: Da se ovdje nikad više ne pojaviš!
Ispružena ruka, koja me je zauvijek
iz raja posmatranja protjerala.

MIRNO DNO

S velike visine odozgo je, kao otresen,
a ipak se nečujno oslobađajući, padao dolje
desno-lijevo niz nagib mali kliktaj sreće
kao nebeska zavjesa. Ukratko, padao je snijeg,
progrćući vazduh sve dolje do dna.
Da se sa svakom grančicom grane pod snijegom
ukrštała jedna druga, s bijelim peruškama,
a ja zapadao u sve dublju pometnju.
Odavno je most spavao pod lukovima.
Samo sâm za sebe još je govorio potok,
trbuhozborac. Pa ako me je trag mojih nogu
po putu vjerno slijedio cikcak smjerom,
ostalo je nepojamno da bi moja noga mogla
ikad stupati po bjelini preda mnom.
Tim prije što je raster đona sahranjivao
ispod sebe svaki trenutak traga noge.
Tako sam živio. Niko mi nije došao u susret.
Čak ni moj otac, predugo mrtav.
Samo još svežanj kostiju u zemlji.
Pošto mi je sad ipak pošlo za rukom
da ga zaboravim, jer sam išao i išao,
ne sluteći, da sam odavno poput njega
ukrštao ruke iza sebe u hodu.
I da su mi od sve samog mraza i snijega
brada i kose bili pobijelili,
kao da me je on susreo u samome meni
i da niko ne umre. Luda susnježica pada
kosimice preko puta. Ispod mene u ledu
vrlo velik klobuk žurnog pulsiranja.

DREZDENSKA UMJETNIČKA PRAKSA

Na travnjaku u dvorištu pred lozicom na kući
stolice zaposjednute bjeloglavim damama,
koje ovdje već tako dugo na popodnevnom svjetlu
migaju, da su doduše ne više Vebera,
no su Wagnera još poznavale. I meni sad značajno
klimaju glavom: Odmah će početi, mladić.
I stvarno sjede gospoda muzičari
već spremni. Jedan se prozor zatvara, jedan drugi
s jasnim tupim udarom, i mačka pobjegne,
i jedan treći otvori se,
a jedan visoki buket sljeza
čeka okrenut nadolje. Sad samo još napolju
pustiti da prođu pijane motordžije.
Odozdo orljava blatne rijeke
sa tegljačima. I tišina. Nagib brijega
diše svoje mračno zelenilo u vrt.
I gospoda počinje tiho da violiniše
svjetlost. Prastari drijemaju.
Lagano obrasta adađo-lozica
vrt, stolice. Nalet komaraca
lagano se usporava i čvrsto prošiva
trenutak. Nikad neću ostariti,
vi, drezdenske umjetničke mumije. Ali šta
imaju gospoda muzičari? Stružu i stružu,
krešendo, i upravljaju, prastari se klanjaju:
da, državni orkestar, zuj komaraca
odmara se brzo i brže, za pomoć, vrijeme –
nasuprot paklu. Sad samo još snijeg nedostaje.
U ogromnim pahuljama spram ivice krova
mekani barokni snijeg doline Labe,
da mi kosa pobijeli. I aplauz. I kraj.
„Kud ode“, pita slijeva pticoglava starica,
„mladić koji je prethodno ovdje sjedio?“
„Ode“, rekoh. U jedva jednoj drezdenskoj sekundi,
u navali ljepote za godine stariji.

TVRĐAVA CVATNJE

Kruške cvjetaju kraj plota
kao da važi da same sebi još izvedu
jedan gromoglasan rekvijem.

Ili je to istina, i one već stoje u onostranom,
sa svojim ivicama od svjetlosti,
zabilježene u Knjizi Univerzuma. –

Pošto svaka pojedina, svaka grana
Progurane pojedinačne cvatnje,
sadrži sumu slavljenja. –

Trojako u sebi stupnjevan, jedan
bijeli, neosvojivi zid
sa zamrzlim otvorima, puškarnicama od snijega.

Ne dâ se sjekirom posjeći, odrezati.
Samo gore ukoso izlazeća grana
moli, čini se, nevjernički za poštedu.

FABRIKA OTROVA

Na svijetlozelenom nebu jedna zvijezda.
Iznad dimnjaka sa bezdimnom pukotinom.
Zid koji miriše na izgorjelo
sa rešetkastim prozorom, koji je noću
često preko vode svjetlucao. –
U Kremlju još svjetlo gori.

Jedini radnik koji je ovdje postojao
ne zna zašto je baš nazvan Lenjinom:
Jednoruk, orijaš, s dugom bradom.
Taj je, jedva svukavši dolje u dvorištu
polugu na kontejneru, nestao
u otrovnoj prašini koja se sručila na njega.

Na to smo samo vrebali u našem skrovištu.
Druže Lenjine, vikali smo.

Ispruži svoju crvenu krpu.
Dok on, preko i preko iz brade s curećom mu
nečisti prekriven,
nije istupio iz svog smrdljivog oblaka.

I popeo se na hrpište iza nas,
da smo se naglavačke sjurili u bagersku rupu.
Vi, kapitalističke psine, vikao je,
bacao kutije i flaše za nama.
Smjestiću vas u „Žutu bijedu“ u Baucenu.¹
Dolje izrabljivanje, glad i rat.

Jedna istinska utvara komunista.
Pesnica podignuta u pozdrav,
ispružio nam je jednu crvenu
krpu od jezika.
Prije nego što se iznova obratio kontejnerima,
i nas se oslobodio u smradu lešine.

Vidjeh ga još godinama kasnije u pivskoj šatri.
Druže Lenjine? – On me odmjeri.
Zatim mi pokaza svoju krpu od jezika:
Ti kapitalistički kmetu.
I ti si izdao našu stvar.
U posljednji boj!

Rušenje ovdje predstoji kao svemu drugome.
Ipak svjetlucne tu gore još jednom zvijezda
duboko dolje u vodi skupa s prozorom i dimnjakom.
Kao da bi u lednoj jasnoći laž
bila istinom, otrov ljepotom. –
U Kremlju još svjetlo gori.

(S nemačkog preveo **Stevan Tontić**)

¹ „Žuta bijeda“ u gradu Baucenu (lužičkosrpski: Budišin) bio je nezvanični naziv poznatog zatvora izgrađenog 1904, a koristile su ga do danas sve njemačke države. (Prim. prev.)